

VERMOEIDHEID BIJ BIOLOGICALS

Vermoeidheid kan belastend zijn voor patiënten met een chronische auto-immuunziekte, zoals reumatoïde artritis of inflammatoire darmziekten. Vaak wordt vermoeidheid toegeschreven aan de ziekte zelf of factoren die daarmee te maken hebben. Maar ook het gebruik van medicijnen zoals biologicals, lijkt een rol te kunnen spelen bij vermoeidheid.

Vermoeidheid is een bekende klacht bij patiënten met reumatoïde artritis (RA). Vermoeidheid wordt vaak toegeschreven aan ontstekingen, maar bijvoorbeeld ook aan bloedar-

moede of depressieve klachten waar mensen met RA regelmatig last van kunnen hebben. Het is gebleken dat vermoeidheid soms blijft bestaan als er geen meetbare reuma-activiteit meer is, dus remissie is bereikt. Behandeling met biologicals blijkt, naast een effect op de ontstekingen, ook verlichting te kunnen geven van vermoeidheid.

Monitor biologische geneesmiddelen

In de Monitor biologische geneesmiddelen (zie ook het artikel op pagina 8 en 9) werd vermoeidheid echter ook als bijwerking van biologicals beschreven. In deze monitor werden mensen die een biological gebruikten voor een chronische auto-immuunziekte (zoals reumatoïde artritis, colitis ulcerosa, ziekte van Crohn en psoriasis), gevolgd met behulp van online vragenlijsten. In deze vragenlijsten werden onder andere het gebruik van de biological, de ervaren bijwerkingen, de aandoening, de combinatietherapie en andere onderliggende aandoeningen uitgevraagd. Deze monitor werd uitgevoerd door Bijwerkingencentrum Lareb in negen ziekenhuizen waaraan ruim 1380 mensen deelnamen. Meer dan de helft van de deelnemers (53%) heeft tenminste één bijwerking ingevuld.

Bijwerkingencentrum Lareb is het Nederlandse meld- en kenniscentrum voor bijwerkingen van geneesmiddelen. Hieronder vallen ook vaccins en geneesmiddelengebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding. Lareb signaleert risico's van het gebruik van geneesmiddelen in de dagelijkse praktijk en verzamelt en verspreidt kennis hierover. Vanaf nu zal Lareb geregeld artikelen over bijwerkingen van reumamedicatie schrijven voor ReumaMagazine.

Vermoeidheid als bijwerking

Tot 1 oktober 2020 is vermoeidheid door maar liefst 107 deelnemers van de Monitor biologische geneesmiddelen als bijwerking van een biological beschreven (32 deelnemers met reumatoïde artritis). Bijna de helft van deze 107 deelnemers beschreef vermoeidheid als een vast terugkerend patroon na elke toediening van de biological. Bij de meeste deelnemers verdwenen de vermoeidheidsklachten binnen ongeveer een week na toediening van de biological.

Bespreek vermoeidheidsklachten

Bijna driekwart van de deelnemers die vermoeidheid als bijwerking beschreef, heeft contact gezocht met de zorgverlener om dit te bespreken. Bij sommigen trad verbetering op nadat de dosis was aangepast of de biological werd gestopt. De ondernomen actie was niet altijd het directe gevolg van de vermoeidheid alleen, soms speelden ook andere factoren mee. Bespreken van vermoeidheid met de zorgverlener is zinvol. Een gesprek kan meer inzicht geven in de bijdrage van de biological aan de vermoeidheid die wordt ervaren. Wanneer vermoeidheid specifiek na toediening wordt ervaren, kan dit duiden op een bijwerking van de biological. Zo nodig kunnen er passende vervolgstappen worden ondernomen. Bij een aantal deelnemers van de Monitor biologische medicijnen bleek dat dosisaanpassing of stoppen met de biological een positief effect op de vermoeidheid had.

Gerda Weits en Jette van Lint zijn beide werkzaam bij Bijwerkingencentrum Lareb.

GERDA WEITS EN JETTE VAN LINT

VERDEELD

Moedeloos, nee dat word ik niet gauw. Wanhopig ook niet, maar hoe ik me voel als ik denk aan de groeiende verdeeldheid in onze samenleving? Ik weet het niet. Mijn hele leven knok ik om van het leven met reuma het beste te maken. Maar hoe je de gevolgen van Covid-19 moet tackelen, daar heb ik voorsnog geen grip op. En dan doel ik op de impact van het virus op onze samenleving. Een deel van de Nederlanders heeft een totaal andere kijk op Covid-19 dan hun vrienden of familie. De ernst van het coronavirus wordt volgens hen door overheid en media bewust overdreven om een andere agenda door te voeren. Anderen zien het verhaal van politici en virologen als de enige waarheid. We denken nauwelijks meer in nuances en we verleren het elke dag meer om naar elkaar te luisteren. De boodschap die de zorg afgeeft, staat lijnrecht tegenover de noodkreet van jongeren dat ze het zo nodig hebben eindelijk weer eens los te kunnen. Een uitweg via vaccinaties wordt belemmerd door elkaar tegensprekende berichtgeving over de bijwerkingen van vaccins. We leven door Covid-19 in een geestelijke en sociale chaos die ons zo verdeelt dat onverdraagzaamheid hoogtij viert. Dit is allemaal toch heel anders dan vechten voor kwaliteit van leven voor mensen met reuma. Waar ik nu voor moet strijden om tot een beter leven te komen? Ik weet me geen raad en dat geldt voor heel wat mensen. We hebben het zo nodig: jongeren hun vrijheid, verpleegkundigen minder druk op de bezetting van de ziekenhuizen, horecamedewerkers zicht op volle terrassen en winkeliers op eindelijk weer eens wat omzet. Al die belangen botsen. Wat we werkelijk nodig hebben, is verdraagzaamheid en begrip voor de standpunten van een ander. Geen verdeeldheid maar onpartijdigheid, geen disharmonie maar harmonie. Maar hoe we daar komen, daar blijven de meningen over verdeeld, vrees ik.

ANITA SANDERS
VOORZITTER REUMACTIEF